

1918.

Az 50. és 51. n. sz.

217-245 = 24260.

XXIV. évf. 219. sz. KEDD, 1918. október 1.

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hozdó: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagypórad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszafizetések és hirdetések kiadására nem vállalkozik. kiadóhivatalos intézkedik

Bulgária és az antant között megkezdődtek a béketárgyalások.

Megkötötték a fegyverszünetet. A bolgárok az összes feltételeket elfogadták.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) Szófiából Budapestre érkező megbízhatóknak látszó hírek szerint a fegyverszünetre vonatkozó tárgyalások az antant és Bulgária között eredményre vezettek.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai helyre azon értesülést kapták, hogy a bolgár kormány megbízottai és az antant hatalmak megbízottai tegnap megkötötték a fegyverszünetet. A bolgárok az összes feltételeket elfogadták s nyomban megkezdődtek a béketárgyalások.

Vilmos császár elfogadta Hertling lemondását

A császár rendelete. A német nép vegyen részt a haza sorsának intézésében.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wollf-ügynökség jelenti: Vilmos császár a következő rendeletet intézte Hertling birodalmi kancellárhoz:

— Excellenciád bejelentette Nekem, hogy véleménye szerint, nincsen többé módjában, hogy a kancellári hivatal élén maradjon. Nem akarom az Ön megokolását mellőzni és nehéz szívvel mondom le az Ön további közreműködéséről.

Biztosíthatom Önt, hogy a haza hálája kíséri, amiért hosszú idő óta a kancellári hivatalt vezeti, amiért áldozatokat hozott és elismerésreméltó szolgálatokat tett.

Kivánom, hogy a német nép az eddiginél eredményesebb módon vegyen részt a haza sorsának intézésében; ezért kivánom, hogy olyan férfiak, akik bírják a nép bizalmát, nagyobb mértékben vegyenek részt a kormány jogainak és kötelességeinek gyakorlásában.

Kérem Önt, fejezze be működését azzal, hogy tovább vezeti az ügyeket és helyes irányba tereli az általam kívánt intézkedéseket, amíg meg nem találjuk utódját.

Nagyfőhadiszállás, 1918. szeptember 29.

VILMOS, rex. Imperator.

A Malinov-kormány elárulta Bulgáriát.

Strausz Adolf, a budapesti keleti akadémia tanára, a Balkán-viszonyok alapos ismerője a következőket mondotta a bolgár helyzetről:

— A mostani mozgalomnál még csak az nincsen tisztázva, hogy vajjon a jelenlegi kormány keze mennyiben működik közre a forradalmi jellegű és e háborús időkben mindent kockára tevő zavarokban? Az eddigiekből ítélve két dolgot feltétlenül konstatálhatunk, először,

hogy ez a kormány kétszínű politikát üz.

Ha nincs a keze benne a mostani mozgalmakban, akkor lehetetlennek bizonyult és helyet kell adnia egy másik kormánynak. Másodszor pedig konstatálhatjuk és ez bizonyos, hogy ez a kormány ántántérzelmű. Egészen bizonyos, hogy az entente érzelmű Malinov-kormány félrevezette a királyt és a népet is és a király tudta es bele-

egyezése nélkül tett különbékeajánlatot az ententenak. A bolgár kormány szövetségi árulásáért a királyt felelőssé tenni nem lehet.

Az entente válasza a bolgár békeajánlatra.

London, szept. 30.

(M. T. I.) A Reuter-ügynökség je-
lenti:

A Bulgária fegyverszünet iránti kérelmére adott angol válasz fedi a szövetséges hadseregek főparancsnoka által adott választ. A válasz határozottan kijelenti, hogy a katonai hadműveletek nem szüntethetők be. Válaszképpen azon indítványra, hogy meghatalmazott bolgár képviselők a szövetségesekkel a béke kérdéséről kívánnak tárgyalni, a szófiai kormánynak határozottan tudtára adatott, hogy az ilyen békének természetesen nem lehet.

Törökországgal, Németországgal és Ausztria-Magyarországgal való teljes szakitást kell maga után vonnia.

A szövetséges kormányok természetesen megkövetelnek minden általuk szükségesnek vélt biztosítékot arra nézve, hogy katonai műveleteiket biztosítsák és német csapatoknak Bulgáriába való szállítását megakadályozzák.

A bolgár ajánlat megfontolásánál nem szabad felemlítetlenül hagyni azt, hogy a szövetségeseknek nincs szándékában a Balkánon végleges területi rendezést megkísérelni, mert ezt az általános békekonferenciára kell bízni. Ezért tehát olyan katonai egyezmény megkötéséről van szó, amely a szövetségesek katonai műveleteinek bolgár részről való minden veszélyeztetését kizárja.

Ez magában foglalja a bolgár hadsereg demokratizálódását vagy pedig

egy más ponton jelenlegi szövetségei ellen való felhasználását. Területi kérdéseket illetőleg semminemű lépés nem tehető és nem is lesz téve. De lényeges pontja kell, hogy legyen az esetleg kötendő ideiglenes egyezménynek, hogy *Bulgária kiüríti mindazon területeket, amelyek a tulajdonképeni Bulgárián kívül esnek* és amelyeket a bolgár haderő a háború kitörése óta megszállott.

Ha a fent megjelölt feltételek, amelyeket Szófiába megtáviratoztak, Malinov kormánya részéről nem látszanának elfogadhatónak, akkor a szövetségesek kormányai nem lesznek abban a helyzetben, hogy új feltételeket szabjanak és Bulgáriára bizzák, hogy olyan személyeket találjon, akik készek azok elfogadására.

A Sztarill-féle részvénytársaság közgyűlése.

Vihar egy alaptőkeemelés körül.

Megemlékeztünk pár hete arról az érdekellettől, mely a Sztarill-féle építészeti és téglagyár r. t. részvénytöbbségét bíró Magyar Bank és a kisebbségben levő iparosok és kereskedők közt támadt.

Az érdekellett újabb keletű. Mikor a Sztarill féle r. t. megalakult, a többség és a kisebbség teljes harmóniában működtek egymással. Akkor az volt a részvénytársaság megalakításának célja, hogy ne engedjék a fizetési zavarokba jutott Sztarill Ferenc vagyonát elkallódnia, álljanak össze hitelezői, vegyék át Sztarill Ferenc vagyonát és tartozásait s közös munkával kitarva, ha a viszonyok kedvezőbbé válnak, a kedvezőbb körülmények közt eszközölt fokozatos és csendes felszámolás útján a részvénytársaságban tömörült hitelezők egyenlően kapják meg követeléseiket vagy azoknak aránylagos részét.

Az idén az ingatlanok értékének emelkedése folytán lehetővé vált, hogy a Sztarill-féle r. t. elérje eredeti célját: a csendes felszámolást, mely mellett nemcsak mindenki az utolsó fillérig megkaphatta volna követelését, hanem még fölösleg is maradna, amelyet a közvélemény Sztarill Ferencnek kívánt juttatni, mert az ő emberfeletti szorgalma hozta össze az egész vagyont s az ő munkássága tartotta fenn a vállalatot a háború alatt. Mikor az iparosok ezt így szépen elgondolták, csakhamar fel kellett ébredniök a szép álomból a rideg valóra: dacára minden értékemelkedésnek, a kis emberek követelése elolvadt csaknem semmire.

Közben ugyanis részvénytársaság alaptőkéjét előbb egy millió koronáról 100.000 K-ra, majd ismét 20.000 K-ra bélyegezte le, úgy hogy az eredeti 200 koronás részvény névértéke már csak 4 korona lett. Ugyanakkor a Pénzügyi Központ és a Magyar Bank kivánságának megfelelőleg — közgyűlés elhatározta, hogy az alaptőkét további 100.000 K új részvény kibocsátásával 120.000 K-ra felemeli. Az iparosok közül az aláírási határidőn belül senki sem jegyzett új részvényt, ennél fogva a 100.000 K új részvényt mind a Magyar Bank jegyezte le, melynek részvénytöbbsége így 55 százalékról 92 százalékra emelkedett.

Az egyes iparosok 200 K követelésükért 5 koronát kaptak volna, vagyis mikor hozzájuthattak volna követelésükhöz, akkor azért a pénzért, a melyért megdolgoztak, a melyre

hitelt vettek igénybe s kamatot és perköltséget fizettek, csak egyötvened részét kapták meg követelésükhöz.

Az érdekelt kisiparosok és kereskedők ezt méltán sérelmesnek tartották és ezért a júniusban tartott részvénytársasági közgyűlést a Magyar Bankkal egyetértőleg elnapolták abban a reményben, hogy békés megállapodást létrehozni sikerül.

Nem sikerült. Hónapokig húzódó tárgyalások után még mindig messze maradtak a felek egymástól. Így aztán nem csoda, ha az elkeseredett kisebbség a Sztarill-féle részvénytársaság vasárnapi közgyűlésén igen heves és erőteljes kifejezésekkel támadta meg a Magyar Bank eljárását. A kisebbség elkeseredése viharos jelenetekben tört ki. Maga az elnök, Halász Gyula plébános is indokoltan tartotta, hogy a közgyűlést érdemleges határozathozatal előtt berekessze. Ezután csak a Magyar Bank emberei maradtak együtt, a kik a berekesztett közgyűlést folytatták és határozatokat is hoztak.

A viharos közgyűlés lefolyása a következő volt:

A közgyűlésen Halász Gyula plébános elnökölt, aki megállapította, hogy 1041 részvényt tettek le.

Az ülés kezdetén a bizottság konstataulta, hogy részvénykönyv nincsen.

Nagy konsternáció támadt és izgatott hangulatban tértek a napirendre. Szabó Károly óvást emelt a jogtalan részvényekkel való szavazás ellen.

Schenker Ferenc, az igazgatóság elnöke beterjesztette az igazgatóság jelentését, amely szerint az 1917-iki üzletév 56 174 korona leírás után 1389 K 37 fillér nyereséggel zárul. A jelentést csak Schenker Ferenc és Sztarill Ferenc írták alá.

Szántó Dezső: Konstataálni kívánom, hogy a Bémer téri házban az igazgatóság egy millió koronára értékelte és 650 000 koronában vette fel, a téglagyárat is egy millióra értékelte és 623 000 koronával állította a mérlegbe.

Kerekes Elek: Ez nem tartozik ide. (Kitörő zaj.)

Máté István: Hát mi tartozik ide?

Rosenberg Izsó: Az se tartozik ide, hogy a Pénzügyi Központ exponense rá akarta bírni az elnököt, hogy ne vezesse a közgyűlést? (Nagy zaj.)

A mérleg kitörölt aláírásai.

Rosenberg Izsó: Irreális az egész mérleg!

Schenker Ferenc: Vannak, akik kihúzták a nevüket, ez nem szabályos.

Máté István: Az utcáról hívtak fel aláírni! Kitöröltem!

Adorján Emil igazolja, hogy a Magyar Bank letett 180.000 kor. részvénytársasággal őt bizta meg képviselővel.

Dr. Krüger Aladár felolvassa Kelen Béla különvéleményét a mérleggel szemben.

Kelen Béla hosszan kifejti álláspontját.

Mit mond a felügyelő-bizottság?

Ezután Kerekes Elek mint a felügyelő-bizottság elnöke, felolvastott egy jelentést, mely szerint a felügyelő bizottság a könyveket, mérleget átvizsgálta, helyesnek találja és elfogadásra ajánlja.

Most Szabó Károly állott fel és valóságos vádiratot olvasott fel a Magyar Bank ellen; a hatalmas előterjesztés a felügyelő-bizottság külön véleménye volt a saját elnöke által beterjesztett jelentéssel szemben. A külön vélemény szerint az egész alaptőkeleszállítás és felemelés csak arra volt jó, hogy a kisemberek kárával a Magyar Bank haszonhoz jusson. Az egész különben is érvénytelen, mert a kitűzött időre maga a Magyar Bank sem fizette be a százezer koronát. Maga a mérleg nem felel meg a kereskedelmi törvény rendelkezéseinek. Hosszasan vázolja, hogy az ingatlanok értéke a mérlegben circa 965 000 koronával érteken alul van beállítva, tehát el van rejtve. A vagyontételek figyelembevételével a társaság vagyona 3.240.000 K, a teher pedig 2.480.000 K-t tesz ki, így a tényleges tiszta nyereség nem 1389 K, hanem 760.000 korona. Részletesen, tárgyilagos adatok alapján fejti ki, hogyan volt lehetséges a milliós alaptőkét komoly veszteség nélkül 20.000 koronára lenyomni. Javasolják, hogy a különvéleményt a közgyűlés jegyzőkönyvével a törvényszékhez terjesszék azzal a kérelemmel, hogy a részvénytársaság ügymenetét és működését tegye vizsgálat tárgyává.

Az előterjesztést viharos tetszéssel fogadták.

Viharos jelenetek.

Rosenberg Izsó: A mérleg irreális, ez a közgyűlés nem határozhat. (Ugy van!) A Magyar Bank kijátszotta a hitelezőket. Meg akarják rövidíteni az embereket. Mi mentettük meg a Magyar Bankot! Nekem nem kell a pénz, de nem lehet Sztarillt tönkre tenni a Magyar Bank javára. A pestieket miért elégitették ki? Skandalum! Szégyeljük magukat! (Óriási zaj. Ugy van! Igaz!) Eldugták a társaság vagyonát!

Szabó Károly: Azt hiszi a bank eldöntheti ezt szavazással?

Szántó Dezső: (Az asztalt verve.) Nem fogadjuk el a bank szavazatát! Tiltsunk!

Szabó Károly: Jól tudjuk, hogy a mit mi itt elmondottunk, az mind falra hányt borsó. De azért egyszer az igazságot megmondjuk: Mikor a társaság megalakult, a Magyar Bank is bajban volt. Most, mikor eljött az ideje, hogy a pénzünk kamatozzék, a bank szándékosan lenyomta az 1 milliós alaptőkét, hogy az egész Sztarill vagyont megszerezze. (Nagy zaj.) Az országgyűlés mért alakította a Pénzügyi Központot? (Abcug!) Ez az intézmény pártosan áll az iparossággal szemben a bank mellé. (Nagy zaj.)

Rosenberg Izsó: Nem lehet szavazni! Hamis a mérleg, nem lehet felette szavazni.

A közgyűlés berekesztése.

A kavargó indulatok és a vihar közepette Halász Gyula elnök felállott és a következőket jelentette ki:

— A fennforgó körülmények közt nem lehet mást tennem, mint hogy a mai közgyűlést elhalasztom és berekesztem.

Eget verő éljenzés volt a visszhang erre a kijelentésre. Egy perc alatt kiürült a te-

rem s a közgyűlési tagok — a Magyar Bank emberei kivételével — az elnök viharos éljenzése közben eltávoztak.

Az utóközgyűlés.

A teremben maradtak közül Schenker Ferenc elfoglalta az elnöki széket azzal a ki jelentéssel, hogy az elnök akadályozva van s a közgyűlést újra megnyitotta.

Kerekes Elek 50, Schenker Ferenc 50 és dr. Adorján Emil a Magyar Bank nevében 899 szavazattal a tárgysorozatot letárgyalták s mindent megszavaztak. Megválasztották igazgatókká Sztarill Ferencet, dr. Adorján Emilt, Weinberger Lajost, Kerekes Elek, Darvassy Lajost, Kelen Bélát és Juricskay Barnát, felügyelőkké Schuch I. Istvánt, Altnóder Endrét és dr. Grósz Imrét.

Az izgalmas közgyűlés ügyét a városban mindenütt tárgyalják s a rokonszenv kivétel nélkül mindenütt az iparosok mellett nyilatkozott meg. Dr. Adorján Emil egyébként kijelentette tudósítónk előtt, hogy ő és Weinberger Lajos mint eddig, ugye zentul is a közgyűlési események dacára a békés kiegyenlítés mellett vannak s remélik, hogy sikerülni fog méltányos megoldást találni.

A közvélemény megnyugtatóra is kívánatos, hogy a kisemberek teljesen jogos és igazságos követeléseit feltétlenül kielégít tessenek.

A birodalmi gyűlés főbizottsága elnapolta üléseit.

Vilmos császárnak rendelete a főbizottságban.

Budapest, szept. 30. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés főbizottsága ma délután rövid ülést tartott, amelyen Payer alkancellár felolvasta Vilmos császárnak a lemondott Hertlig kancellárhoz intézett rendeletét.

Payer alkancellár a rendelet felolvasása után a következőket mondotta:

— Ezért a rendeletért, amelyben a császár öfelsége azt a kívánságát fejezi ki, hogy széles keretben valósuljon meg a német népnek a birodalom vezetésében való részvétele: őszinte hálával éltetjük a császárt. A kancellár ur megbízásából a pártokkal folytatandó tanácskozásom megoldásra fog jutni: mely ut lenne a legrövidebb és legjobb a rendelet végrehajtására.

Ezután Ebert elnök indítványára a szociáldemokraták tiltakozása mellett a főbizottság bizonytalan időre elnapolta üléseit.

A szobranje mai ülése.

Bécs, szeptember 30. Szófia értesülésünk szerint feszült érdeklődéssel várják a szobranje mai ülést, amely döntő hatással lesz a dolgok további alakulására. Megemlítendő, hogy a kormányblokk Genadiev és Stambulinszki, valamint hűveiknek a börtönből való szabadulásiával nyolc szótöbbségi erősítést kapott, miáltal Malinovnak a szobranjban egy-két szótöbbsége lehet. A szavazás kimenetele még mindig bizonytalan.

Bécsből jelentik: Szófiából érkező hírek szerint a szobranje határozat hozatala nélkül négy napra elnapolta üléseit.

Bulgária Wilson pártfogását kérte.

Ellentét Anglia és Franciaország között Bulgária miatt.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Tageblatt jelenti Bernből: A bolgár kormány azzal a kérelemmel fordult Wilson elnökhöz, hogy a tárgyalások folyamán képviselje Bulgária érdekeit.

A fegyverszüneti tárgyalások körül Franciaország és Anglia között nézeteltérések merültek fel. Anglia hajlandó enyhébben bánni el Bulgáriával, viszont Franciaország teljesen ki akarja használni bulgáriai sikereit.

Malinov az antant érdekében működött.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hogy milyen eszközökkel dolgozott az antant érdekében Malinov bolgár miniszterelnök, mutatja az a tény, hogy Berlinben szeptember hó 23-án Talaat pasa jelenlétében a dobrudzsai kérdésben kedvezően döntöttek, amelynek értelmében egész Dobrudzsa Bulgáriát illette volna meg. Malinov miniszterelnök az antant célja érdekében ezt a Bulgáriára nézve oly kedvező határozatot sem a bolgár hadsereggel, sem a bolgár néppel nem ismertette, nehogy a központi hatalmak politikája mellett kedvező hangulat támadjon.

50.000 török fogoly és 325 ágyu Palesztinában.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti Londonból: Palesztinában szeptember 27-ig a foglyok száma ötvenezerre, a zsákmányolt ágyuk száma háromszázhuszonöt-re emelkedett.

Bolgár és francia hivatalos jelentés a fegyverszünetről.

Budapest, szept. 30. (Saját tudósítónktól.) Hivatalosan közlik: Tegnap szeptember 29-én késő éjjel irták alá a bolgár delegátusok és szaloniki keleti hadsereg főparancsnoka a fegyverszünetet és nyomban rendeletet adtak ki, hogy az ellenségeskedéseket az egész fronton szüntessék be. A kormány a bolgár nemzethez és hadsereghez felszólítást intézett: A rendet és nyugalmat őrizze meg, hogy a kormány a béke művét befejezhesse.

— Rövid idő, — mondja a felszólítás — választ el bennünket a béke napjától, mindenkinek csak a Bulgária iránti forró szeretettől szabad magát vezetnetni.

Berlin, szeptember 30. Párisból hivatalosan jelenti az Havas ügynökség: A bolgár fegyverszünetet tegnap este Szalonikiben Frances d' Esperoy főparancsnok és a bolgár kiküldöttek aláírták, miután a bolgárok az összes feltételeket elfogadták.

Frances d' Esperoy tábornok utasítást kapott, hogy a fegyverszüneti szerződés feltételeinek pontosan feleljen meg.

A monarchia különbékéjéről soha nem volt és nem is lesz szó.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Ujság beavatott helyen arról értesül, hogy a monarchia különbékéjéről sem ma, sem a múltban, sem a jövőben nem volt, nem lehetett és nem is lesz szó. Sem a koronatanácson, sem a kormánytanácskozásokon e gondolat legtávolabbról sem merülhetett fel.

Törökország mellettünk marad.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyi jelentések szerint a katonai és politikai helyzet nyomása alatt ma koronatanács volt, amelyen a központi hatalmak mellett való szilárd kitartást határozták el.

Német katonai misszió indult Bulgáriába.

Budapest, szeptember 30. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Presse értesülése szerint Vilmos császár katonai missziót küldött Bulgáriába, melynek tagjai között sok magasrangú német tiszt van.

Ivánfi Jenő jubiláris vendégszereplése.

A színügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város színügyi bizottsága tegnap délután tartott ülésén foglalkozott a nagyvárad Ujságíró Egyesület azon beadványával, hogy Ivánfi Jenő a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésze jubileuma alkalmából a nagyvárad színházban is szerepeljen két estén s ez alkalommal a helyárat 50 százalékkal emeljék fel. Ivánfi Jenőt a Nemzeti Színház több neves tagja is elkíséri úgy Nagyváradra, mint Kolozsvárra s az Ujságírók Egyesülete a vendégek tiszteletére diszebédet rendez, amelyre a színügyi bizottság tagjait is meghívták.

A színügyi bizottság ülésén dr Mihelyi Lajos elnöklelte alatt Kőszeghy József, Schwarcz Izidor, Kelen Béla, Erdélyi Miklós szinigazgató és dr Soós István jegyző voltak jelen.

Elnök bemutatta a szinigazgató által októberre kitűzött darabok jegyzékét a következőkben:

Tul a nagy Krivánon, Pillangókisasszony, Parasztkecsület, A szobalány, Velencei Kalmár, Tartuffe, II. József császár új színmű, Bőregér, Ocskay brigadéros (okt. 6 án), A pacsirta, új operett, A harag, dramolett.

Elnök megjegyzi, hogy népszínmű énekes nincs.

Erdélyi Miklós: mindent elkövet, hogy találjon népszínműnekest, de nem talál. Már Bécsben is keresett, de hiába.

A műsört tudomásul vették.

Elnök: bemutatta a Nagyvárad Ujságírók Egyesületének beadványát, hogy Ivánfi Jenő jubileuma alkalmából két estén vendégszerepel a Szigligeti színházban és pedig október 10 és 11 én a Velencei Kalmárban és Tartuffe-ben. E két estére engedélyezze a bizottság a helyáraknak 50 százalékkal való felemelését.

Erdélyi Miklós szinigazgató beadványában e két estére szintén kéri a helyárak fel-emelését 50 százalékkal.

A színügyi bizottság a kérelmet teljesíti.

Dr Váradi Ödön idejét mult indítványa került ezután sorra, amelyben indítványozza, hogy a bérletet a színházban szüntessék be s utasítsa a város a szinigazgatót, hogy a színügyi bizottságot ennek megfelelő pótszerződés kötésére hívja fel; a bérlet és a napi ár közötti különbözetet a szinigazgató naponként a városi szegényalap javára fizessen be.

Dr Thury László főügyész véleményes jelentése szerint az indítvány keresztülvitelének csak az 1920 szeptemberéig megkötött szerződés lejártá után lehetne helye.

A színügyi bizottság a főügyész véleményét tette magáévá.

A budapesti Nemzeti Színház meghívta a színügyi bizottságot Ivánfi Jenőnek október 4 én tartandó jubileumára. A színügyi bizottság felkéri dr Hoványi Géza udv. tanácsost, mint a színügyi bizottság elnökét, hogy a jubileumon a bizottságot képviselje.

Végül bejelentette Erdélyi Miklós, hogy a bizottság mult ülésén történt felszólalás folytán megkísértette, hogy a jegyeket csak

három nappal előbb adja ki, de az nem vált be. Most gyakoribb a tumultus. Ő azelőtt is minden nap visszatartott 8-10 jegyet. A régi rendszer jobban megfelelt.

A bizottság a bejelentést tudomásul vette.

Uj esküdtszék elé kerül a Makay-per

Makay Márton dr és Nesztor József dr a titkos jelentésekről s a törvény megtartásáról.

Az esküdtszék előtt tegnap befejeződött Makay Márton dr rágalmazási pere.

Nesztor József dr királyi ügyész kéri, hogy az esküdtek igen-nel feleljenek arra a kérdésre, hogy követett-e el Makay Márton dr rágalmazást hírlapi cikkében? Felülemelkedve a helyi torzalkodás kicsinyességén, az állam és a jogrend fogalmát fejtegette ki, amelynek eredménye a jogok és köteleességek elhatárolása, a személy- és vagyonbiztonság megóvása s ami mindennekfelett való: a becsület védelme. Ezért a tárgyalás adatai alapján kéri Makay vétkeiségének megállapítását.

Makay Márton dr köszönetet mond az ügyésznek, hogy személyeskedésektől tartózkodott, de a vád képviselőjének figyelmébe ajánlja Kozma Sándor koronaügyész intelmét, hogy az ügyészek mellőzzék a páthoszt, a dialektikát, amely összezuzni igyekszik a vádlottat. Az igazság egy kifeszített kötél, a hatalmas átlép rajta, míg a szegény — mikor alatta el akar bujni, — a nyakára csavarodik a paragrafus. A főszolgabíró titkos jelentéseket készített róla a csendőrről. Mikor őt inzultus érte, nem volt szabad nevetni a főszolgabírónak s a nemes intelligenciának. Ambrus Sándor főispán beismerte, hogy bizalmas jelentések érkeztek hozzá vádlottáról. Milyen törvény jogosította fel erre a főszolgabírót? A titoktartás kötelezettsége alól sem mentették fel Popovitsot, mert zsebében voltak a titkos iratok. Nem szabad jogállamban titkos jelentéseket gyártani. Miért veszedelmes ő? Mert harcol a főbíróval, aki ellen nála keresnek menedéket saját hivatalnokai, akiket vonalzóval, deklivel összever sulyosan. Őt kidobta a csendőr, ha a törvényszéki tárgyaláson, mint védő nem viselkedik illően, nem dobhatja ki az elnök, csak elnapolja a tárgyalást s jelentést tesz fölöle felsőbb hatóságánál, a csendőr pedig a védőt kilöki. Ez ellen a rendszer ellen harcol. A közigazgatás felett a magyar jogászgűlés meghuzta a harangot. A közigazgatás elvette a nép hitét a jobb jövőben. Őt diplomája kötelezi, hogy betartsa a törvényeket. Aki őt kilökte, Elek őrmester, Balmazújvároson szerelmi féltékenységből lelőtt egy csendőrt s önmagát is fejbe lötte, két tanu már meghalt, s ő itt van. Felmentést kér.

Délután Nesztor József dr királyi ügyész replikázott a beszédre. Ha vádlott azt állítja, hogy őt diplomája kötelezi a törvény megtartására, akkor e diplomát el kell tőle venni, mert már nyolcszor ítéltek el törvényt sértésért.

Makay Márton dr viszonzválasza után

az esküdtek visszavonultak, hogy véleményüket megalkossák.

Tanácskozásuk két és fél óra hosszát tartott. Nyolc órakor az esküdtek főnöke Munk Mór kereskedő jelentette, hogy a verdikt készen van. A bíróság tagjai és az esküdtek elfoglalták helyüket. Munk Mór esküdfőnök felolvasta a kérdéseket és a határozatokat. Többek közt arra a kérdésre, hogy a vádlott bizonyította-e állításait a sértett közhivatalnokokkal szemben, az esküdtek egyhangú „igen”-nel válaszoltak, viszont az összelüggő kérdésekre ellentmondó feleleteket adtak. A bíróság a zavaros verdiktet előbb alakilag bírálta felül, a hiányok pótlása félóránál tovább tartott, majd a verdikt érdemi elbírálására került a sor.

Szóllóssy Gyula elnök 9 órakor a következőket hirdette ki a vádlott előtt:

— Az esküdtek téves verdiktje alapján a vádlottat fel kellene menteni, minthogy azonban téves esküdtszéki határozat alapján ítéletet hozni nem lehet, a bíróság az ügy újbóli tárgyalására új határnapot fog kitűzni, amely tárgyalásból a most működött esküdtek kizártnak.

Közélelmezési pofon a bíróság előtt.

A piacon találta B. rendőr Gere Zsuzsánát, Patzkó Antal dr táblai elnöki titkár feleségének szobalányát, amint csirkére alkudott egy vidékivel.

— Itt nem lehet alkudozni, — mondotta a rendőr, — tessék beállni a sorba.

A szobalány és a vidéki szépen beálltak a sorba s megmérették a csirkéket. Ekkor közbelépett a rendőr s azt akarta, hogy egy másik vevőnek adja át a falusi a csirkét, ne a szobalánynak. S mikor ez nem engedelmeskedett, pofonverte.

Hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége miatt állott a rendőr Gyenge Béla tanácsa előtt. A rendőr tagadta a vádat, de dr Patzkó Antalné és Patzkó Antal dr titkár igazolták. Miskovszky Jenő dr ügyész vádbeszéde után a bíróság a rendőrt 30 korona pénzbüntetésre ítélte.

A kereskedelmi és iparkamara felirata a részvénytőkeemelés korlátozása ellen.

Pénzügyi körökben nagy recensust keltett a kormány azon rendelete, amelyet a részvénytársasági alaptőke felemelésének korlátozása tárgyában bocsátott ki.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara, mint a kereskedelmi és iparügyek leg-hivatottabb érdekképviselője, önálló felterjesztést intézett a rendelet tárgyában a kereskedelmi és pénzügyi miniszterekhez.

A feliratban kéri a kamara az alaptőke felemelését korlátozó rendeletnek olyirányú megváltoztatását, hogy

1. a korlátozás a 20 milliónál kisebb alaptőkével bíró részvénytársaságokra ne vonatkozzék;

2. ne essék korlátozás alá az alaptőkeemelés oly esetekben, mikor két vagy több intézet fuziója tette szükségessé a tőke emelését;

3. s egyáltalában ne vonatkozzék a rendelet a kereskedelmi és főképp az ipari vállalatokra.

A felirat indokolása kifejti, hogy a 20 milliós határ megállapítását a vidéki pénzügyintézetek kívánatos megerősödéséhez fűződő közérdek teszi kívánatosszá.

A pénzügyintézetek fuziójánál azért szükséges a korlátozás mellőzése, mert a fuzió által elősegítik a kisebb pénzügyintézetek nagyobb és erősebb pénzügyintézetté való erősítését.

Végül a kereskedelmi és főleg ipari részvénytársaságok korlátozásának mellőzését a kereskedelmi és főleg ipari vállalkozások megszilárdulásához és fejlődéséhez fűződő gazdasági érdek teszi szükségessé.

Kétezer ember esett spanyol náthába.

A spanyol nátha negyedik és ötödik hullottjáról ad jelentést a mai tudósítás. A betegség nem azon járványok közé tartozik, amelyek bejelentésre kötelezettek, de Mayer László dr. tiszti főorvos buzgón gyűjti az adatokat s felhívást intézett kártársaihoz, hogy a praxisukban előfordult spanyol-nátha megbetegedésekről őt esetről-esetre értesítsék.

Ezideig több, mint 2000 esetről tudnak a hivatalban s az orvosi statisztika érdekes világitásba fogja helyezni ezt az új járványt, hogy a betegség milyen kimenetelű volt egyes esetekben s a betegek milyen állapotban vannak.

Mayer László dr. tiszti főorvos szerdára hívatta össze a közegészségügyi bizottságot, amelynek bejelenti az iskolák bezáratására vonatkozó intézkedését s ennek jóváhagyását kéri.

Az intézkedés hatása máris jelentkezett: a járvány szünetelőben van. A bizottságban indítványt tesznek a zsúfolt mozik időleges bezáratására is.

Kérdést intéztünk Mayer László dr. főorvoshoz:

— Terjed-e a járvány?

— Nem terjed, felelte a főorvos, mert már elterjedt. Én a számat szivarral, az orromat mentholos vázelinnel dezinficiáltam s mégis megkaptam a betegséget, de már tulostem rajta. Vannak, akik visszaesnek a betegségbe, ezeknek nagyon kell vigyázni magukra. A betegség különben két hét alatt visszafejlődik.

HIREK

* A Népszövetségi Hangya fogy. és ért. szövetkezett vásárlási igazolványai nyomda alatt vannak. Pár nap múlva készen lesz. Addig is, akik még hátrányban vannak, sziveskedjenek befizetni az összeget. Pénztár óra e hónap első hetében d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

* Rendőrkapitányok a főispánnál. — Bartha Béla dr., Dajka Endre dr. és Egely Lajos rendőrkapitányok tegnap felkeresték Malatinszky Lajos főispánt s arra kérték, hogy járjon közbe a rendőrkapitányoknak a VIII. fizetési osztályba való helyezése érdekében, amelyről azt hallották, hogy ez a terv megfeneklett. A főispán megígérte, hogy a kérésről illetékes helyen pártolja s e célból holnap Budapestre utazik.

* Ujságíróest. Vasárnap zápor mosta el az ujságírók délutáni garden party-ját, a melyet a következő vasárnapon teadélután pótol a vármegyeházán. Az esti hangverseny a Kath. Kőr ragyogó disztermében zajlott le, előkelő és disztíngált közönség nézte végig a gazdag programot, amelyet Berkes Ferenc vezetett be. A legügyesebb sikere Aggházy Melindának volt, aki jól megválasztott s briliánsul előadott dalaival véget alig érő tapsvihart aratott. Dömötör Ilona operaénekesnőnek is nagy sikere volt, de a nagyváradi színészek megjelenése tette meleggé, intimmé a közönség hangulatát. A kedves G. Polgár Mariska, Gróf László, Pogány Janka, Gazdy Aranka s Tamás Alfréd hoztak jókedvet és vigszágot a terembe, Pogány Janka pedig még kint megnevetette a jegyszédőket, akik nem ismerlék fel parasztruhájában s nem akarták beereszteni. Zsolt Béla kacagató darabja s Gorodinszky Szasa pompás zongorajátéka egészítette ki a programot, s az utána következő tánc nagyon jól esett a fiataloknak.

* A galileistákat elítélték. A hadosztálybíróóság több napos tárgyalás után meghozta ítéletét a galileisták elleni bűnygyben. Az ítélet Ducinski Máriát két évi súlyos börtönnel, Sugár Ferencet három évi súlyos börtönnel sújtja. A többi vádlottat felmentették.

* Az új városi ügyészi állást jóváhagyta a miniszter. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy dr. Zilahy Gusztáv szakdíjnoki állását, amelyet már hosszú évek óta közmegelégedésre tölt be, ügyészi állássá átszervezi, még pedig akként, hogy az új ügyészi állást, pályázat mellőzésével, dr. Zilahy Gusztávval tölti be. A határozatnak ezen második részét Weiszlovits Gyula törvényhatósági tag megfellebbezte. A belügyminiszter tegnap értesítette a várost, hogy az állás átszervezését jóváhagyta, a pályázat mellőzése vonatkozó részét azonban a fellebbezéssel együtt áttette a közigazgatási bírósághoz elbírálás végett.

* A Kath. Népszövetség szeptember hónapi füze megérkezett. A csoportvezetők sziveskedjenek kézbesítés végett átvenni.

* Új lapoknak nem adnak ujságpapírt. A hivatalos lap legutóbbi száma miniszteri rendeletet közöl a már kiadott rendelet pótlásaként. Elrendeli a miniszter, hogy már meglevő időszaki lapból címének vagy ezenfelül még akár szerkesztőségének, akár kiadóhivatalának vagy tulajdonosának megváltoztatásával a most kiadott rendelet hatálya alatt létesülő időszaki lapot új időszaki lapnak kell tekinteni és ehhez képest az ilyen lap sem rotációs, sem bármi más ujságpapír felhasználásával nem jelenhetik meg.

* Építőanyagok ára. A miniszterium legújabb kiadott rendeletével a közönséges, tömör, jól kiégetett falitégla tájékoztató árát 1000 darabonként 280 koronában állapítja meg. Ez az ár a termelő raktártelepén, kocsiba rakva értendő. Ennél magasabb ár csak az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság engedélyezhet. A rendelet egy mázsás árát fával égetett mésznél 18 K 50 fillérben s a szénaléval égetett mésznél 12 K 50 fillérben szabja meg. Egy mázsás portland cement tájékoztató ára mázsánként 14 K.

* A nagyváradi ujságírók szabad-szervezete ma délután 2 órakor a város-háza bizottsági termében ülést tart.

* Ájult katona a korzón. Tegnap este egynegyed hétkor a Rákóczi-uton, az Ausländer üzlet előtt összeesett egy katona, valószínűleg epilepszia terítette le. Az ájult katona egynegyed héttől 7 óráig feküdt a kövezeten, körülveve a korzón sétálók tömegétől, míg végre 7 órakor a katonai mentőkocsival elvitte a csapatkórházba. A minap a Royalbeli hirtelen halálánál történt ugyanez, kissé nagyobb gyorsaságot kérünk a mentőktől.

* Fekete sávós lámpabelek. A kereskedelmi miniszter rendeletére a Pamutközpon lámpabelek hoz forgalomba a Hangya szövetkezet és egyes nagykereskedők után. — Ezek a lámpabelek fekete csikkal lesznek el látva, hogy felismerhetők legyenek. A 3. sz. ára 17 és fél fillér, az 5. számúé 29 fillér, a 8. és 29 fillér, a 11. és 39 fillér méterenkint.

* Razzia. Vadász József kapitány és Becsey Ignác rendőrfelügyelő tegnap éjjel a zugszállókban s korcsmákban tartottak razzia. Eredmény: 35 orosz fogoly, sok nő. Bevittek őket a rendőrségre.

* Zongora és énekórákra beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Előkészítik a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel Lamprecht Mici, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének és okl. zongora-tanítónő, Arany János-utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianino eladó, esetleg bérbeadó.

* Részvények kicserélése. A Bihar-megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank részvényesei felkéretnek, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt új részvényekre való kicserélés végett a pénztárnál bemutatni sziveskedjenek. Törödékek darab részvények vétele, vagy eladása ugyanott esz-közölhető.

* Zeneoktatás. Láposy Erzsébet zene-tanárnő Bethlen-utca 20. sz. Hegedűből, zongorából, zeneelméletből órákat ad. Ovónői, tanítónői és zeneakadémiai vizsgára előkészít.

Kijárónak keres 14—15 éves leányt a Tiszántúl kiadóhivatala azonnali belépésre.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Haltenberger Vilmos
kelfestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

A Fischer zeneiskola új hegedűtanára Weisz József, a kiváló hegedűművész október hóban kezdi meg működését az iskolában. Beiratkozni a hegedűtanászakra lehet naponta Szalárdi-u. 21. sz. alatt.

A németek nagy visszavonulása az egész fronton.

Az angolok Cambraiban, Morvilleben Az ellenség újabb áttörése.

Berlin, szept. 30. A miniszterelnökség hívtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás felirata:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadserege és Böhm vezérezredes hadserege.

Flandriában az ellenség folytatja támadásait. Szeptember 27-én az állásainkba történt ellenséges betörés arra kényszerített bennünket, hogy védelmi arcvonalunk jobb szárnyát a Handsane szakasz mögé vonjuk vissza Diudentól Merkenig, a harctér bal szárnyát pedig kiürítettük. — Az ivalaku Whyetschette állás, a Handzame szakasz és Zarren—Roosebekétől nyugatra húzódó vonal ellen irányuló ellenséges támadásokat visszautasítottuk.

Pasandele és Becelaire között az ellenség Moorelade és Dedicedeig nyomult előre, ahol a lökést felfogtuk. Horthamtól Kommenig a Lys mentén kora reggel előre nyomuló ellenséget ellentámadással ismét visszavetettük. Itt a Lys lapályon küzdünk, hatalmas viaskodás folyik. A cambrai és St. Quentin közötti arcvonalon a város ellen és tőle két oldalt az ellenség tizenhat hadosztályt vetett harcba, hogy Cambrait elfoglalja és vonalunkat az ut mindkét oldalán áttörje.

Cambraitól északra helyenkint nyolc ízben megismételt erős ellenséges támadások Sancournal és Tilloinál vonalaink előtt eredményes ellentámadásaink következtében meghiúsultak. Cambrai külvárosában Montvilleben és Cantimpreben az ellenség befészkelte magát. Itt a város nyugati szegélyén állunk. A Selde mögött, ahol visszavertük az ellenség megújított heves támadásait a csatornaszakaszon túl Marcingtól északra történt ellenséges támadások a Cambrai Menieres-ut előtt és az ut mentén összeomlottak. Hasonló erővel támadta az ellenség Commeleuxtól egészen Belle Eglise-ig délre terjedő vonalainkat. Yillers Gouzlaint, melyet átmenetileg elvesztettünk, ismét visszafoglaltuk. Helyi betörési pontokat ellenlökéssel megtisztítottunk az ellenségtől.

Bellingcourt és Belle Eglise között az ellenség áttört a csatornán. Előnyomulását este a Bellicourt északi szegélyén leacourt nyugati szegélyén a Leoucourt vonalon megállítottuk. A Glicourtól északra minden rohammal dacoló ezredeink kénytelenek voltak szárnyukat Leocourtra visszavonni. A tegnapi súlyos harcok nagyjában sikeres eredményében az összes német lövészeknek egyenlő részük volt. Az angolok helyi jellegű sikereiket igen nagy véráldozatok árán érték el.

A német trónörökös és Gallwitz hadserege.

Az Oise és Aisne csatorna mentén új vonalaink ellen az ellenség utánunk nyomult.

Sikeres előtéri harcokban itt foglyokat ejtettünk.

Tegnap több új hadosztályt vetett harcba az ellenség. Auberive és Somme-Py között többször, Somme Pytől északnyugatra kilenc ízben megújított ellenséges rohamot vertünk vissza vonalaink előtt. Tovább keletre Maure és Ardeuil az ellenség kezén maradt. Este az ellenség kivédése után Maure Ardeuiltől északra, Subauptól északra a Bonson Villonon állottunk. Amerikaiak is nagy erővel támadtak az argoni erdő keleti szélén, valamint az Argenon és Maas között levő arcvonalunk ellen rohamuk teljesen meghiúsult.

Az Aire-völgy két oldalán elragadtuk az ellenségtől Aprementot valamint a Moreaux-erdőt és több mint egy kilométerrel visszavetettük az amerikaiakat. Tegnap negyvenöt ellenséges repülőgépet lőttünk le.

Ludendorff, első főszállás-mester.

Az Orchida-tónál kiürítettünk egy terepszakaszt.

Budapest, szept. 30. A miniszterelnökség hívtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Az olasz harctéren sikeres járóváltások az Ochrida tótól közvetlenül keletre. A bolgár front helyzetére való tekintettel helyi harcok után egy terepszakaszt kiürítettünk.

A vezérkar főnöke.

MOZI.

Utazás a Marsba. (Az Apolló szenzációs bemutatója.) H. G. Wells kápráztató fantáziájára vall az a nagyszerű film, amelyet tegnap este szinte példátlan sikerrel mutatott be az Apolló színház. Utazás a Marsba: ezzel a címmel indult hódító útjára a pompázatos látványosság, Nordisk legújabb remekműve. Megdöbbentő és izgató téma, megragadó fantasztikum: a tudomány szemj, az ismeretlen kutató vágy az aetheri régiókba vonza a nyugtalan földi embert, aki csodálatos léghajót konstruálva, titokzatos magasságokon át a Marsba repül. A távoli csillag elképzelt életének tragikus fenségű rajza bontakozik ki, egy megtisztult, ismeretlen világ képe amelyben bizar világításban jelenik meg a földi ember. A legszebb film ez azok közt, amiket a legutóbbi időkben láttunk és hozzá kell tenni, hogy olyan nagy művész mint Gunnar Tollnöss vállal között a ritka drámai mű szerepének eljátszására.

Az Apolló közönsége a legnagyobb elragadtatással fogadta a technika fejlődésének ezt a grandiozus dokumentumát és a zsufolt ház nem egy jelenetnél kitörő tapsal adott kifejezést tetszésének. A nagy film attrakció még két napig marad műsoron.

Haldokló gyöngyök. Az újabb filmirodalom egyik legszebb értéke a Haldokló gyöngyök című romantikus dráma, amelynek ma lesz a premierje a Vigadó mozgóban. — Egy boldogtalan szerelem történet ez, tele mély hangulattal. Előkelő színészek játszák a darab főszerepeit s külön ki kell emelni a művészi tökéletességű rendezést, mely a mélyhatású drámát új színekkel vonja be.

Memento mori! (Detektívdráma az Urániában.) Tegnap esti fényes új műsorán nagy hatással hozta színe az Uránia színház a Memento mori! című rendkívül érde-

kes detektívdrámát, amelynek jelenetei egy tragikus esemény izzó atmoszférájában játszódnak le. A filmek világában oly népszerű Story detektívnaplójának szerencsés feldolgozása a megrázó erejű történet, amelyet kitűnő berlini színészek, köztük a nagytehetségű Lia Ley, Ernst Ludvig, Paul Hartmann segítenek sikerre. Az Urániában a kiváló újdonság még ma kerül színpadra.

Színház.

A színház műsora:

Kedd: Prolog, Pillangó kisasszony és Parasztbecsület.

Szerda: Becsület.

Csütörtök: Prolog, Pillangó kisasszony és Parasztbecsület.

Péntek: Tul a nagy Krivánon.

Szombat délután: Vasgyáros.

Este: Böregér.

Vasárnap délután: Stambul rózsája.

Este: Ocskay brigadéros.

A Pillangókisasszony előzi meg Helta Jenő kedves prólogjával ma a Parasztbecsület előadását, amelyről a lapok kritikái elragadtatással emlékeznek meg. A Pillangókisasszony, e hatásos drámalett főszerepét Hevesi Mariska játssza, mellette Szigeti Jenő, Stoll Béla, Váradi Lajos és Pápainé jutnak kitűnő szerepekhez.

A becsület, Sudermann telt házakat vonzó színdarabja a holnapi színházi est eseménye. A szereposztás a repriz szerinti.

Ohnet vasgyárosának előadásával az igazgatóság a közönség kívánságát honorálta. E mindig hatásos színdarab szombat délután megy, míg este október 6-iki díszelőadás: az Ocskay brigadéros fog hazafias hangulatot ébreszteni a közönségben.

Nyíltér

Részv.-társasághoz

perfekt gyors és gépirónó

kerestetetik azonnali belépésre. Csakis elsőrangú munkaerők ajánlkozzanak. Cím Hegedüs Hirlapirodában.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk értesíteni a n. é. közönséget, hogy a

VÁROSI KÁVÉHÁZAT

átvettük és azt a mai kor igényeinek megfelelően átalakítva október hó 1-én

Bebe Károly

teljes zenekarával ünnepélyesen megnyitjuk. — Állandóan hideg büffee. — Pontos és figyelmes kiszolgálás.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtunk tisztelettel

Örlei és fia.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

URÁNIA mozgó- színház	MA Memento mori.
	Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

APOLLÓ mozgó- színház	MA Utazás a marsba.
	Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

VIGADÓ mozgó- színház	MA Haldokló gyöngyök.
	Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

Legujabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Hirdetmény.

A nagyvárad kir. törvényszék Ct. 209/4/1918. sz. végzése folytán közzé tesszük a „Mezőgyáni kisbirtokosok és földmivelők földbérlo szövetezete felszámolás alatt” cégnek a felszámolás végeredményéről készített következő kimutatást:

I. Bevétel:

1. Pénztári maradvány 12 K 49 f.

II. Kiadás:

1. Hirdetési díjakért 6 K 40 f.
1. Bélyegilletékekért 1 K 48 f.
3. Postai költségekért 2 K 20 f.
4. Felszámolási költségekért 2 K 41 f.

Összesen: 12 K 49 f.

Megjegyezzük, hogy ezen kimutatás a végfelszámoló közgyűlést megelőzőleg a községházánál 8 napi közzemlére kitétetett.
Mezőgyán, 1918. szept. 23.

A felszámoló-bizottság.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramfon, kerékpár és National Cassa javító. Eleckrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolframszálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron. ::

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

Árverési hirdetmény.

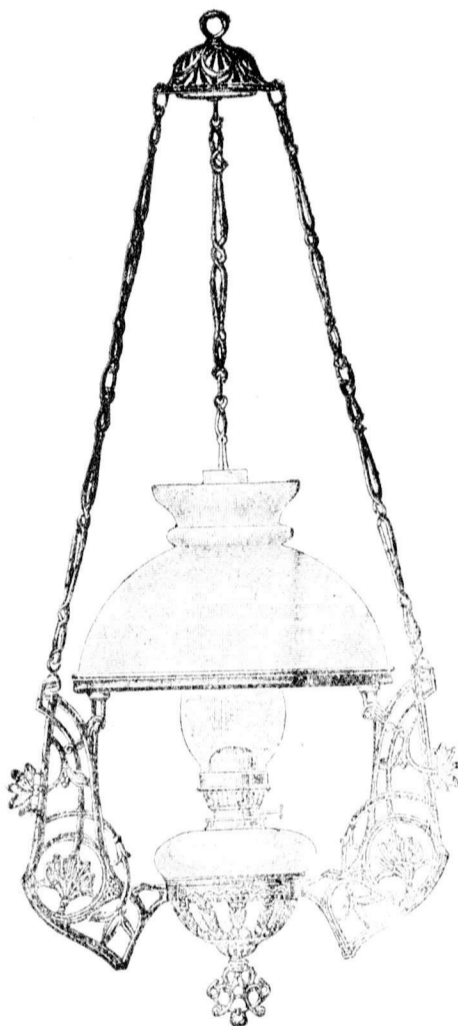
A nagyvárad szőlőhegyen a Kórház-utca végén a Mayr Sándor-féle szőlő ez idei termése circa 70–80 hektoliternyi must termés a folyó évi október hó 4-én, pénteken délután 4 órakor a Leszámitoló és Jelzálogbank rtg. helyiségében (Nagyvárad, Bémer-tér 1.) megtartandó nyilvános árverésen el fog adni.

Árverelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a bor eladása lábbon állva értendő, úgy hogy vevő lesz köteles a bort saját költségén, saját hordójában leszüretelni és az így előálló mustmennyiséget készpénzben a vételi illetékekkel együtt a helyszínén kifizetni. Árverelni szándékozók kötelesek 10.000 azaz tízezer korona bánatpénzt letenni, amely összeg az utolsó vételári részletbe lesz betudandó. A szüretelés legkésőbb f. év október hó 7-én reggel megkezdendő.

Részletes feltételek a Leszámitoló és Jelzálogbank részv. társaságnál alantírnál tudhatók meg.

Jónás Izidor
zárgondnok.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálccával	40—
Kávékészlet	40—
Feketekávé készlet színes tálccával	40—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80—
Főző lábasok tűzálló	6—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40—
Függőlámpa csigás felszerelve	60—
Falútkör színes aranyozással	40—
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem.	300—
Ebédőkészlet színes finom minátval 100 részes, teáskészlettel együtt	500—

Díszműárak, majolika dísz tárgyak, valódi cobald díszműárak, terakotta figurák, chinaezüst és alpaca ezüst árak
legnagyobb választékban.

Képerkeretezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa és díszmű-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója.

Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legrövidebb idő alatt el-
készítetnek.

Eladó ingatlanok:

Rákóczi-uton bérpalota.
Nagy Sándor-u. 17. sz. alatt bérpalota.
Nagy Temető u. 13. sz. egy szobás laká-
sokkal.
Széles-utcán földszintes ház.
Ritoók Zsigmond-u. 15. sz. ház nagy telekkel.
Füzes-utca 69. sz. földszintes ház.
Damjanich-u. 4—6. sz. 1—1 emeletes ház.
Templom-u. 12. sz. sarokház.

Felvilágosítást nyújt a
Belvárosi Népbank.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Villanszerelő
cime megtudható Kalandánál. Jutányosan és pontosan dolgozik.

Spanyolnátha
járványoknál betegszo-
bákban *fenyő (borovicska)* szobaillat ki-
tűnő dezinficiáló perme-
tező szer kapható Farkas
István Apolló drogériá-
jában.

Likör
és rumkomposíciók,
Chartreuse, Benediktin-
er, Allasch, Meggy stb.
essentiák. Törköly, Szil-
vórium, Seprő, Cognac-
kivonatok használati uta-
sítással a legfinomabb
minőségben kaphatók:
Farkas István „Apolló”
drogériában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Noksin biztos, kipróbált,
megbízható poloskák ir-
tására. Kis üveg 4 K,
középvég 8 K, nagy
üveg 14 K. Kapható
Farkas István „Apolló”
drogériájában, Rákóczi-
ut 7-B.

Uridivat
Cziller Imre Nagyáru-
házában. Férfi- és fiu-
kalapok, nyakkendők,
Ingek, gallérok, kékzölök,
zsebkezdők, harisnyák,
sétabotok, bőrdandárok,
pénztárcák, esőköppeny,
esőernyők, acéláruk leg-
olcsóbban. Tisztviselő-
árkedvezmény. d

Jogi könyvek
gyűjteményes kiadások,
Corpus juris Hungarici
1900-ig bőrkötésben stb.
eladók. Cim a kiadóban.

Tavaszi
szepplők, májfoltok, bő-
rvörösség, kiütés, mi-
gtrészerek ellen biztos az
IPO-krem. Ára 5 kor.
és szappan Vióra át-
mosó ára 6 korona. Kap-
ható Farkas István Apolló
drogériájában, Rákóczi-
ut 7-B.

Keresünk
azonnali belépésre egy
irodaszolgát, egy éjjeli
őrt, kettő kenőmunkást
és éjjeli munkára laka-
tost. Moskovits Mór.

Butorozott
szobák kiadók Zöldfa-
épület emeletén. Érte-
kezhetni a szobakezelő-
nőnél.

Eladó ház
nagy kerttel. Várad-
velence, Sorompó-utca
középső ujház.

Több évi
bankgyakorlattal bíró
férfi- vagy nőtisztviselőt
keres azonnali belépésre
a Polgári Takarékpénztár

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegy-
szerek, előhívók stb.
kapható Farkas István
„Apolló” drogériájában,
Rákóczi-ut 7-B.

Ne dobja ki pénzét
a ruháért, mert a ki-
tűnően bevált ruhafesték-
kel régi ruhadarabjait
újra selymes pénzéért házilag
festheti. Egy levél ára
70 fillér. Németh Pál
Aranykereszt gyógyszer-
tárában, a városháza
mellett.

Paradicsomot
kgr-onként 70 fillérért
házhoz szállítunk 50 kg.
vagy nagyobb mennyi-
ségben. Megrendeléseket
csak posta útján Vám-
ház-utcai irodánkba ké-
rünk. Moskovits Adolf
és Fiai r.t.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmu-
laszt tyukszemet, bőr-
keményedést és szemöl-
csöket. Ára 2 kor. Kap-
ható Farkas István
„Apolló” drogériájában
Nagyvárad, Rákóczi-ut
7-B. sz.

Pemete
és hársfamézscukorka el-
hárítja a köhögést és
rekedtséget, hurutot, ki-
váló hangtisztító, oldó
hatású. Egy csomag ára
1 korona. Kapható Né-
meth Pál Aranykereszt
gyógyszertárában, a vá-
rosháza mellett.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2.
sz. házban (Szent László
tér) korcsma, vendéglő
és bodegának kiválóan
alkalmas üzlethelyiség
hosszabb időre. Bővebb
felvilágosítás a Polgári
Takarékpénztár r.t. nagy-
váradl cégnél nyerhető.

Jó bizonyítványok-
kal rendelkező megbiz-
nató egyén hivatalszolgá-
lati minőségben állandó al-
almazást nyer az Egye-
sült Bank és Takarékpénz-
tárnál, Bémer-tér 4.

Ujvárosi Takarékpénztár

részvénytársaság
Nagyvárad,
Szent László-tér 5

Az Adriai Biztosító Társulat bihar-
megyei főügynöksége.
A m. kir. Osztálysorsjáték főelárusítója.

Elfogad takarékbetéteket könyvecs-
kékre és folyószámlára előnyös
kamatoztatás mellett. Leszámitol
váltókat. Előnyös feltételek mellett
jelzálogkölcsonöket közvetít. Előle-
get ad értékpapirokra.

Az Adriai Biztosító Társulat részére el-
fogad kedvező feltételek mellett élet,
tűz, betörésselopás, baleset és szá-
vatossági biztosításokat.

Mint a m. kir. Osztálysorsjáték fő
elárusítója elad a most folyó huzások
utáni III. sorsjátékra sorsjegyeket egész,
fél, negyed és nyolcad darabokban.
110.000 sorsjegyből 55.000 feltétlen nyer.

Az intézet ingatlanforgalmi osztálya
megbízás folytán elad kisebb és
nagyobb ingatlanokat kedvező fel-
tételek mellett.

Kitűnő jövedelmezőségű két nagyobb
bérpalota és négy kisebb bérház eladó.

Eladó a nagyvárad szőlőhegyen 8
beültetett hold szőlő, gyönyörű 2 és fél
holdas gyümölcsös, továbbá Székely-
hidon 10 és fél hold szőlő nemes gyü-
mölcsös és a Fugyivásárhelyi hegyen
6 katasztrális hold szőlő jó karban
levő épületekkel.

Budapesti megbízás folytán veszünk
különbféle ipari és kereskedelmi
vállalatokat.

Mindezen ügyekben bővebb felvilá-
gosítással készséggel szolgál az

Ujvárosi Takarékpénztár

részvénytársaság
Szent László-tér 5
Telefon: 9-94 sz.

Szent-László-nyomda részvénytársaság Nagyvárad.

Nagyváradon, a Kispiac közelében
(villamos vasuti megállótól 5. ház)

egy 12 éves szép frontu ház

melyben 2 szép 4 szobás és 1 szép 3
szobás lakás (minden lakáshoz fürdő
szoba) valamint egy házmesteri lakás
is van, szép nagy kerttel **ELADÓ**
és egy négy szobás lakás novemberre
elfoglalható. Bővebb felvilágosítást ad
Sós, (Menház) Bertsey-utca 5. sz.

Békeminőségű

finom kelméből készült

leány és nőikabátok
200 K tól 600 K-ig kaphatók

Kossuth-u. 2. (emeleten)
WITRAELNÉL, d. u. 2-től 4-ig.

**A hatósági szeszfőzde
törköly-átvétele.**

Nagyvárad város hegyközséghez tartozó
szőlőtulajdonosokkal (termelőikkel) közöljük,
hogy Nagyvárad város hatósági központi
szeszfőzdeje a szőlőtörkölyt Kolozsvári-u. 74.
sz. illetve a Velence-pa t 73. sz. a levő
szeszfőzde telepen (Klein Sámuelnek volt
szeszfőzdeje) fogja átvenni és a telepre be-
szállított szőlőtörköly mennyiségét ugyanott
fogja hűmérlegesen lemérni és mm-kinti
összeget készpénzben kifizetni. A szőlő-
termelők saját érdekükben gondolkodjanak a
kifizésre alkalmas szőlőtörkölynek a Kolozs-
vári-u. 74. sz. a szeszfőzdebe leendő be-
szállításáról. A városi hatósági központi szesz-
főzde a szőlőtörkölynek mm-jáért 14 K-t fog
kifizetni. Tájékoztatásul közöljük, hogy csakis
legfeljebb kétszer préselt, nem vizezett és
nem penészes szőlőtörkölyt vesz át a szesz-
főzde, mert kifőzésre csak ezek alkalmasak,
míg ellenben kétszernél többször préselt,
esetleg vízzel való leöntése után ismételt
préselt, avagy penészes szőlőtörkölynek az
anyaga a kifőzésre alkalmatlan.

Énnélfogva figyelmeztetjük a termelőket,
hogy saját érdekükben a kétszernél többször
való préseléstől és vízzel való leöntéstől
tartózkodjanak annál is inkább, mert aki
az ilyen minőségű törkölynek a beváltását
megkísérlené, az ellen a törvény szorával
is kénytelen lennék eljárni.

Végül közlöm a termelőikkel, hogy a ki-
préselt törkölymennyiségnek a beszállításáról
vég a préselés napján gondoskodjanak, mert
esetleg összefüldt, illetve penészt kapott
szőlőtörköly átvételét szintén meg fogja ta-
gadni a szeszfőzde. Azok a termelők, akik
igákkal nem rendelkeznek, saját jól felfogott
érdekükben gondoskodjanak igáról, mert a
központi szeszfőzde ezidőszertint kellő men-
nyiségű igákkal nem rendelkezik és így csakis
a beváltó telepre beszállított törkölymennyi-
ségnek átvételéről gondoskodik. Figyelmeztet-
jük a termelőket, hogy a fogyasztási adó-
hivatalnál vezetett bejelentési bárcakönyvek-
ből meg tudjuk állapítani, kinek van borter-
mése és törkölye s mindenkinél vizsgálat
tárgyává fogjuk tenni, hogy a törkölyt a köz-
ponti szeszfőzde átvételére, vagy pálinka főzésen kívül
bármily más célra felhasználja s így törvé-
nyes rendeltetésétől elvonja, 2 hónapig ter-
jedő elzárás és 2000 koronáig terjedhető pénz-
büntetéssel büntethető.

Nagyvárad, 1918. szeptember 28

**Nagyvárad város
hatósági központi szeszfőzdeje.**